

STIKSTOFCLAIM.NL

Onderwerp: Reactie Stikstofclaim op bericht creëren van onrust

Datum: 10 oktober 2025

In appgroepen gaat een bericht rond welke een reactie is op een artikel geschreven door Wouter de Heij. De Heij heeft de brief van Stichting Stikstofclaim en een post daarover door SSC-voorzitter Vogelaar als basis.

Het bericht als reactie stelt dat wij, als Stikstofclaim, pertinent onjuiste stellingnames aangaan inzake het plan van IPO, VNG, VNO/NCW, LTO, Waterschappen en NAJK.

Welke onjuiste stellingnames dat dan zouden zijn wordt niet beschreven.

Blijkbaar durven de schrijvers van de reactie dat niet aan of, nog beroerder, ze kunnen het niet vanwege gebrek aan doordenken van het plan op effecten.

LTO stelt dat vrijwel alle deskundigen, wetenschappers en het ministerie het eens zijn over een twee sporenbeleid dat bestaat uit het aanpassen van het wettelijk kader, KDW uit de wet en stoppen met Aerius en maatregelen daar waar nodig.

Dat klopt en die stelling heeft Stichting Stikstofclaim ook. De wet deugt niet en behoeft aanpassing. Echter, waar LTO fout zit is dat een groot gedeelte van de wetenschappers en deskundigen zouden stellen dat er eerst stikstofreductie moet plaatsvinden voordat vergunningverlening weer mogelijk gaat worden.

Dit laatste is pertinent onjuist.

Ervaren stikstofjuristen en advocaten, en wij werken met een zestal van de meest ervaren stikstofadvocaten, onderschrijven dit niet.

Voortoets en additionaliteit.

Generieke stikstofreductie gaat niet leiden tot ruimte om vergunningverlening op gang te brengen. Volgens diverse uitspraken van de Raad van State en ook nog eens bevestigd door de uitspraak van 18 december 2024, moeten alle nieuwe vergunningaanvragen als geheel object een beoordeling krijgen middels de voortoets op additionaliteit. Zelfs alle vergunningen verleend tussen 1 januari 2020 en 1 januari 2025 moeten opnieuw de voortoets op additionaliteit doorlopen.

Ook de 8 zogenaamd gelegaliseerde PAS melders.

Als de vergunde of te vergunnen hoeveelheid stikstof nodig is om een overschrijding op de KDW ongedaan te maken dan komt dat eerst aan de beurt en wat dan over is kan mogelijk in een vergunning worden beschikt.

In het rapport van Houthoff van februari 2025 wordt verwezen naar intern en extern salderen als mogelijkheden en dat de uitspraak van 18 december door de Raad van State (Rendac en Amercentrale) een reparatie behoeft. Hoe dit dan moet is door Houthoff uitgebreid beschreven, maar iedereen met een klein beetje juridische ervaring kan weten dat een dergelijk proces de eerstkomende paar jaar niet door de overheid wordt afgerond. Voor legalisatie van de PAS melders stond ook drie jaar en dit is inmiddels met drie jaar verlengd.

Overigens, in het rapport Houthoff komt het woord veehouderij 1 x voor in een voetnoot verder niet. Het woord boerderij komt 4 keer voor in relatie tot opkoop voor woningbouw en het woord bouw/gebouwd een keer of zes in combinatie met woningbouw. In die zin leest het stuk van Houthoff als of het geschreven is voor Bouwend Nederland.

Doelsturing

In het rapport Houthoff komt het woord doelsturing niet voor. Terwijl doelsturing en het gaan verstrekken van een stikstofplafond per bedrijf of referentiehoeveelheid stikstof per ha of per dier of fosfaatrecht één van onze kritiekpunten is. Ook het PBL is kritisch op doelsturing.

Hoe doelsturing in te vullen en hoe doelsturing juridisch geborgd meetbaar en handhaafbaar moet worden daarvoor heeft de minister 1 miljard euro op haar begroting gezet.

Natuurlijk is het dan begrijpelijk dat zo ongeveer alle adviesclubs en aandeelhouders van adviesclubs en organisaties die adviesprojecten uitvoeren razend enthousiast zijn over doelsturing. Immers ze kunnen uit de staatsruif voor doelsturing gaan eten en de komende jaren hun declarabele uren gaan vullen.

Stikstofquotum

In het rapport Houthoff wordt op de pagina's 5 en 18 verwezen naar het instellen van een stikstofquotum.

Bij het instellen van doelsturing krijgen alle bedrijven een referentiehoeveelheid of zoals vermeld in rapport Houthoff een *stikstofquotum*.

- Krijgt zo een quotum of referentiehoeveelheid waarde?
- Wordt het wel of niet verhandelbaar?

Uit gesprekken met ambtenaren van LNV is de denkfout aangegeven dat er wordt nagedacht over het koppelen van kg N per fosfaatrecht.

De tot op heden falende stikstofjuristen van LNV nemen daarmee bewust een afslag van het instellen van een vorm die het per direct of in de toekomst mogelijk maakt om zonder schadeloosstelling te korten op stikstofemissie.

Handig voor de Staat, een regelrechte bedreiging voor veehouders.

Uit het NVV-arrest weten we dat de Staat tot 10% zonder compensatie kan korten op door de Staat uitgegeven rechten.

Een linkse coalitie zal daartoe niet schromen.

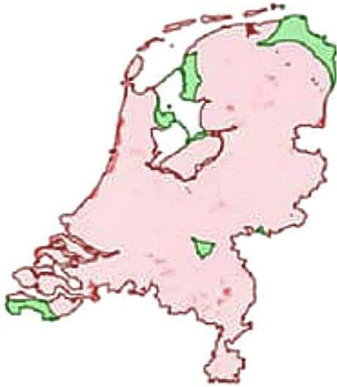
Reductie maakt vergunningverlening mogelijk?

Door de samenstellers van het Bouwstenen document (LTO, NAJK, provincies, gemeenten en waterschappen) wordt gesteld dat door 42% of 46% generieke reductie van dat quotum de vergunningverlening van het slot komt.

Dit is pertinent onjuist, zoals blijkt uit uitspraken van de Raad van State van zowel november 2022, april 2023 en december 2024, waarin duidelijk werd vastgesteld dat vergunningverlening niet afhankelijk is van generieke stikstofreductie, maar van project-specifieke toetsing op basis van artikel 6 lid 3 van de Habitatrictlijn. Het PBL rapporteerde in haar evaluatierapport stikstofbeleid 2024 bovendien dat generieke emissiereductie geen nieuwe ontwikkelruimte schept zolang KDW-overschrijdingen blijven bestaan. En zowel de commissie Hordijk (2020) als het adviescollege stikstofproblematiek (Remkes, 2021) concludeerden eveneens dat vergunningverlening alleen mogelijk is als per project aantoonbaar geen significante negatieve effecten optreden, ongeacht generieke reductiedoelen.

Staf heeft ooit in beeld gebracht hoeveel emissiereductie er zal moeten plaatsvinden om de KDW-overschrijdingen ongedaan te maken. Zelfs bij verwijdering van alle vee wordt in de meeste N2000 gebieden de KDW nog overschreden. Zie kaart hieronder. De groene gebieden zullen bij het volledig verdwijnen van veehouderij de KDW niet meer overschrijden de overige wel.

Scenario zonder stikstofemissies uit veehouderij

Milieu informatie

Een stikstofreferentie of stikstofquotum is milieu informatie.

Alle dierhouders in Nederland hebben afgelopen week een brief ontvangen van minister Wiersma dat hun dieraantallen geregistreerd staan en dat deze doormiddel van een WOO verzoek openbaar worden gemaakt per UBN.

Dat wordt nog even zoeken voor de verzoekers om daar de adressen bij te vinden.

Veehouders in Gelderland hebben tevens een brief ontvangen dat hun adresgegevens en postcode samen met hun vergunning openbaar worden gemaakt en dat wordt een feestje voor clubs als MOB.

Het verstrekken van een stikstofreferentie of quotum, of dat nu per ha, per dier of per fosfaatrecht zal worden gedaan, het maakt niet uit het is milieu-informatie.

Dat betekent dat het met een WOO-verzoek opvraagbaar is en dat zal worden gedaan.

Net als vorige week gaat het ministerie dan weer brieven aan boeren versturen dat ze het heel erg jammer vinden maar dat ze de gegevens per adres, postcode en x- & y- coördinaat openbaar moet maken.

Politici die gaan roepen dat het niet zou moeten kunnen en schandalig is en LTO en NAK die luid protest aantekenen.

Maar de minister en de politici en LTO en NAK zijn dan alweer lang vergeten dat ze daar uitgebreid op zijn geweest door Stichting Stikstofclaim en Agractie.

De stikstofreferentie van ieder boerenbedrijf komt dus openbaar.

Dat is één van de ingrediënten voor succesvolle handavingsverzoeken door de MOB.

Juridische gevolgen doelsturing

De juridische gevolgen van doelsturing en het gaan verstrekken van referenties op basis waarvan een reductie van stikstof per bedrijf middels doelsturing zal moeten gaan plaatsvinden, zijn niet doordacht en niet scherp in beeld bij alle doelsturing aanhangers.

Het afgeven van referentiehoeveelheden stikstof in wat voor vorm dan ook legt alle bedrijven die een dergelijke referentie, plafond of quotum krijgen op het hakblok bij MOB.

Doelsturing gaat ook niet snel tot vergunningverlening leiden.

Het is een nieuwe insteek, vraagt nieuwe wetten en al met al zitten alle sectoren nog vele jaren op slot.

Bovendien kunnen we in dit geval leren van de fouten van andere landen. In Duitsland, Denemarken en Ierland hebben ze al ervaring met de risico's van doelsturing en digitale emissieregistratie. In Duitsland leidde verplichte stikstofregistratie per perceel tot datalekken, modelinspecties en een uitspraak van het Bundesverfassungsgericht (BvR 2656/18, 2021) dat de overheid het evenredigheidsbeginsel schond, door onevenredige toezicht last bij boeren te leggen. In Ierland verplicht het Nitrates Action Programme boeren tot kwartaalrapportages met als gevolg openbaarmaking van bedrijfsgegevens onder EU-richtlijn 2003/4/EG en duizenden audits met intrekking van derogaties. Deze voorbeelden tonen hoe politieke doelsturing de juridische en administratieve druk verplaatst van overheid naar ondernemer, met verlies van rechtszekerheid en vertrouwen als gevolg

De PAS is uitgelopen op een drama voor de PAS melders.

De invoering van doelsturing wordt een drama voor alle veehouders.

Zeg later nooit dat er niet is gewaarschuwd.

Onrust

Wellicht ten overvloede, het doel van deze reactie is natuurlijk niet het creëren van onrust, maar het voorkomen van (herhaaldelijke) beleidsfouten die de sector opnieuw jarenlang zullen achtervolgen, zoals we nu met de erfenis van de PAS zitten.

Stichting Stikstofclaim informeert veehouders over de mogelijke gevolgen van niet goed doordachte plannen.

Dat die informatie tot grote zorgen leidt is terecht.

Iedereen die een beetje inzicht heeft in de gevolgen van het voorgestelde beleid weet dat het niet positief zal uitwerken voor de positie van boerenbedrijven en boerengezinnen.

Houdbare oplossingen

Wat zijn oplossingen die juridisch wel houdbaar zijn?

Tweeledig:

Op korte termijn; oplossingen binnen de huidige wet kunnen relatief snel, binnen een half jaar, worden gerealiseerd.

- Invoering van een rekenkundige ondergrens van 1 mol of iets hoger. Dat gaat een behoorlijk aantal Pasmelders en anderen helpen. En bouwprojecten helpen.
- Draaien aan de knop droge depositie in Aerius.
- Meten, meten, meten van depositie in de natuur en niet het luchtconcentratie geneuzel. Door metingen kan er sterkere argumentatie worden aangedragen in rechtszaken.
- Gebiedsgericht op basis van vrijwilligheid reduceren dichtbij stikstofgevoelige natuur. (plan Agractie)
- Natuurherstelwerkzaamheden, schaapskuddes, steenmeel toepassen, plaggen en goed natuurbeheer. Natuurherstelwerkzaamheden volgens afrekenbare beheersplannen.

Op de langere termijn; wetswijzigingen waarbij de KDW geen hoofdrol meer spelen en Aerius wordt vervangen door daadwerkelijk beoordeling op basis van instandhouding in combinatie met satelliet-waarnemingen

Bovenstaande zijn elementen van een aanpak die binnen het huidige wettelijke kader snel tot resultaat kunnen leiden en perspectief zekerheid kunnen bieden aan duizenden boerenbedrijven en Nederland van het slot kunnen krijgen.

Nogmaals, wij houden met argumenten staande dat het overgaan naar doelsturing een grotere dwaling is dan het ooit instellen van de PAS.

Het spreekwoord van ezel en steen is hier dubbel van toepassing.

Iedere politieke partij met doelsturing in het verkiezingsprogramma legt boeren op het hakblok bij MOB en geeft het krimpmes in handen van ambtenaren en politici om zonder compensatie voor de boer te korten.

Namens het bestuur van Stichting Stikstofclaim,
Jan Cees Vogelaar, voorzitter